

Bài 7: KDLTТ ngăn xếp

Giảng viên: Hoàng Thị Điệp

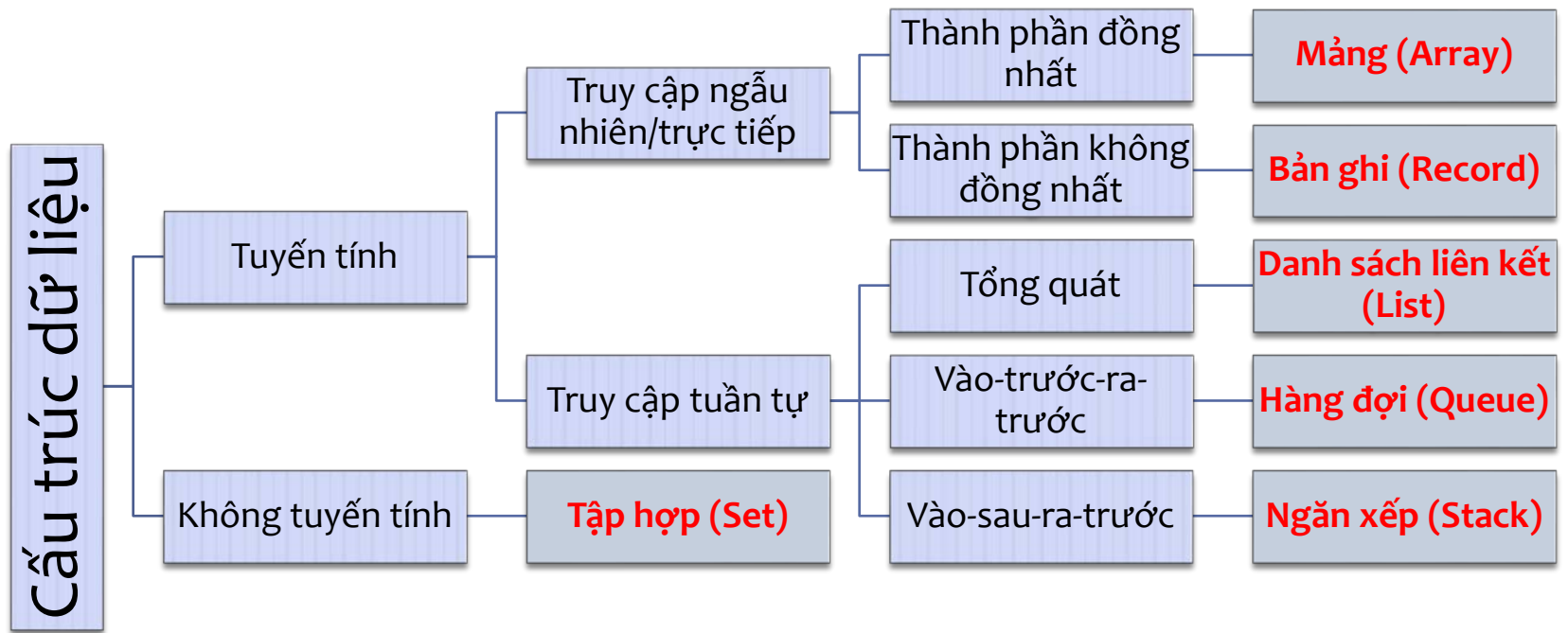
Khoa Công nghệ Thông tin – Đại học Công Nghệ

Nội dung chính

- Thư viện khuôn mẫu chuẩn STL
- KDLTT ngăn xếp
- Cài đặt bằng mảng
- Cài đặt bằng DSLK
- Ứng dụng của ngăn xếp

Tổng quan

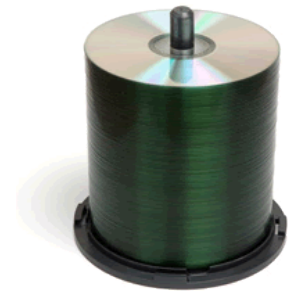
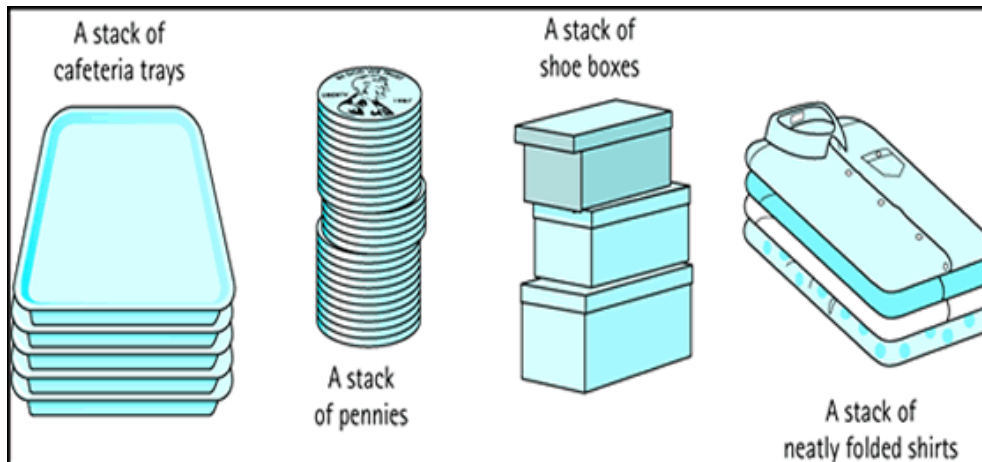

Thư viện khuôn mẫu chuẩn STL

- `<array>`
- `<vector>`
- `<deque>`
- `<forward_list>`
- `<list>`
- `<stack>`
- `<queue>`
- `<priority_queue>`
- `<set>`
- `<multiset>`
- `<map>`
- `<multimap>`
- `<unordered_set>`
- `<unordered_multiset>`
- `<unordered_map>`
- `<unordered_multimap>`
- `<bitset>`
- `<valarray>`

Ngăn xếp

- Ngăn xếp là gì?
 - Là một danh sách nhưng các phép toán chỉ được thực hiện ở một đỉnh của danh sách.
- Tính chất
 - Vào trước ra sau (First In Last Out: FILO)

KDLTT ngăn xếp

- Trừu tượng hóa cấu trúc ngăn xếp

- Đặc tả dữ liệu

$$A = (a_0, a_1, \dots, a_{n-1})$$

trong đó a_{n-1} là đỉnh ngăn xếp

- Đặc tả các phép toán

1. Thêm phần tử x vào đỉnh ngăn xếp: **push(x)**
2. Loại phần tử ở đỉnh ngăn xếp: **pop()**
3. Kiểm tra ngăn xếp có rỗng hay không: **isEmpty()**
4. Kiểm tra ngăn xếp có đầy hay không: **isFull()**
5. Đếm số phần tử của ngăn xếp: **size()**
6. Trả về phần tử ở đỉnh ngăn xếp: **top()**

Giao diện C++ của KDLTN ngăn xếp

```
template <typename Object>
class Stack {
public:
    int size();
    bool isEmpty();
    Object& top()
        throw(EmptyStackException);
    void push(Object o);
    Object pop()
        throw(EmptyStackException);
};
```

Minh họa các thao tác

thao tác	output	ngăn xếp
push(3)		(3)
push(5)		(3, 5)
pop()		(3)
top()	3	(3)
push(8)		(3, 8)
pop()		(3)
size()	1	(3)
pop()		()
pop()	lỗi: ngăn xếp rỗng	()
push(15)		(15)
top()	15	(15)

STL: stack::push/pop/top

```
#include <iostream>           // std::cout
#include <stack>                // std::stack
#include <conio.h>
using namespace std;
int main ()
{
    stack<int> mystack;
    for (int i=0; i<5; ++i) mystack.push(i*2);
    cout << "Thuc hien phep pop cac phan tu ...";
    while(!mystack.empty()){
        cout << ' ' << mystack.top();
        mystack.pop();
    }
    cout << '\n';
    getch();
    return 0;
}
```

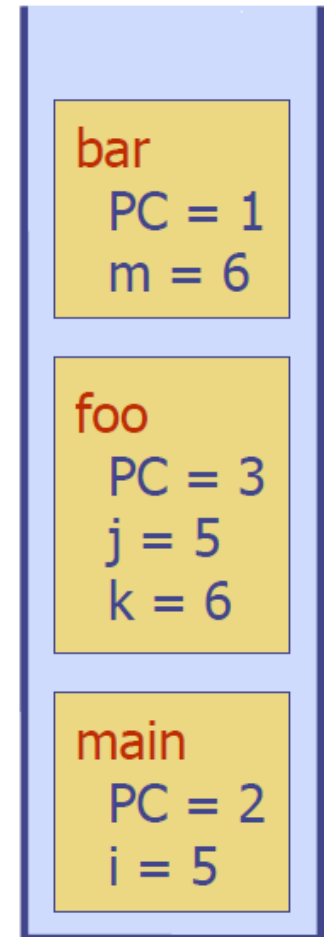
Ứng dụng

- Trực tiếp
 - Nhật trình lướt web lưu trong trình duyệt
 - Chuỗi undo trong một trình soạn thảo văn bản
 - Việc lưu trữ các biến cục bộ khi một hàm gọi hàm khác và hàm này lại gọi tới hàm khác nữa, ...
- Gián tiếp
 - Cấu trúc dữ liệu phụ trợ cho các thuật toán
 - Một phần của CTDL khác

Ngăn xếp chạy chương trình của C++

- Hệ thống chạy chương trình của C++ dùng một ngăn xếp để quản lý một chuỗi các hàm đang thực thi
- Khi một hàm được gọi, hệ này push vào ngăn xếp một frame chứa:
 - các biến cục bộ và giá trị trả về
 - con đếm chương trình (program counter) để theo dõi câu lệnh đang được thực hiện
- Khi một hàm trả về gì đó, frame của nó bị pop khỏi ngăn xếp và quyền điều khiển được chuyển cho hàm ở đỉnh ngăn xếp.

```
main() {  
    int i;  
  
    i = 5;  
    foo(i);  
}  
  
foo(int j)  
{  
    int k;  
    k = j+1;  
    bar(k);  
}  
  
bar(int m)  
{  
    ...  
}
```


Cài đặt ngăn xếp bởi mảng (1/2)

- Có thể cài đặt KDLTT ngăn xếp bằng một mảng một chiều
- Thêm các phần tử từ trái sang phải
- Có một biến để theo dõi chỉ số của phần tử đỉnh ngăn xếp

Algorithm **size()**

return **$t + 1$**

Algorithm **pop()**

if **isEmpty()** then

throw **EmptyStackException**

else

$t \leftarrow t - 1$

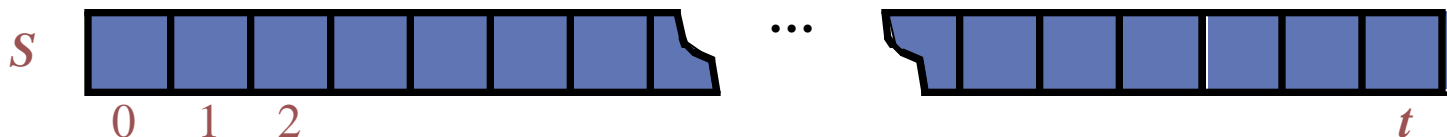
return **$S[t + 1]$**

Cài đặt ngăn xếp bởi mảng (2/2)

- Mảng có thể đầy
- Thao tác push do đó có thể ném ngoại lệ **FullStackException**
 - Đây là hạn chế của cài đặt bằng mảng
 - Không chỉ xảy ra với ngăn xếp

```
Algorithm push(o)  
  if t = S.length - 1 then  
    throw FullStackException  
  else  
    t ← t + 1  
    S[t] ← o
```


Cài đặt ngăn xếp bởi mảng C++

```
template <typename Object>
class ArrayStack {
private:
    int capacity;    // stack capacity
    Object *S;       // stack array
    int top;         // top of stack
public:
    ArrayStack(int c) {
        capacity = c;
        S = new Object[capacity];
        t = -1;
    }
```

```
bool isEmpty()
{ return (t < 0); }

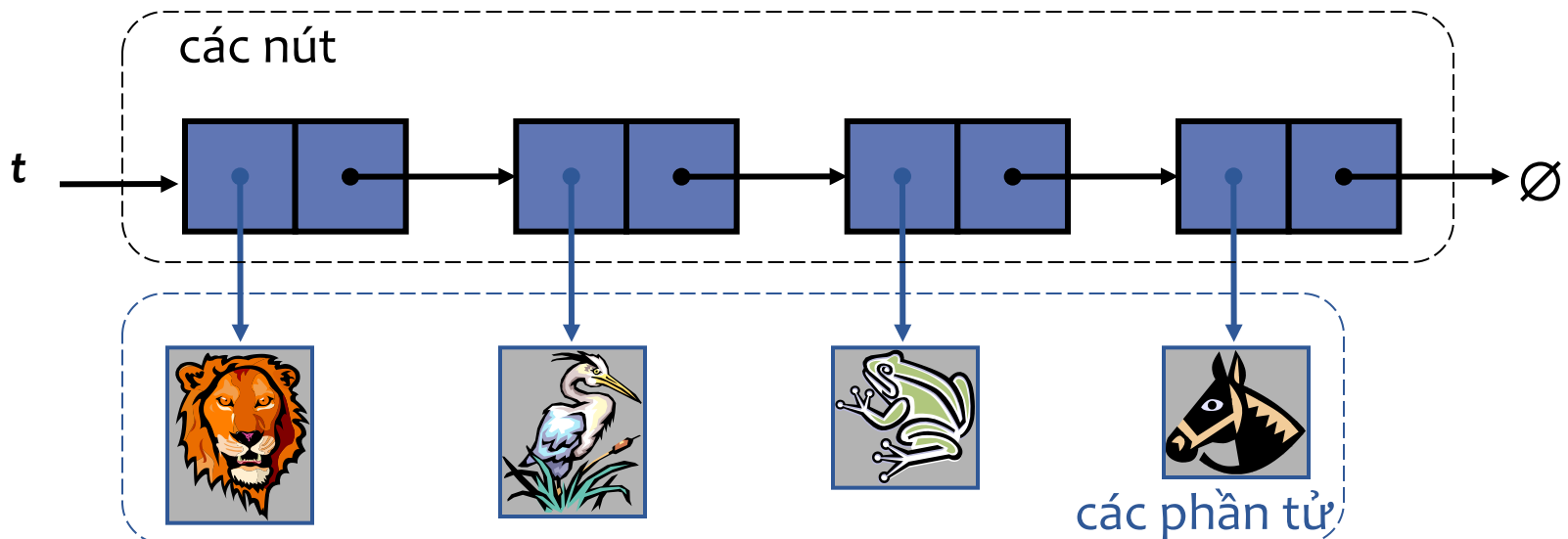
Object pop()
    throw(EmptyStackException) {
    if(isEmpty())
        throw EmptyStackException
            ("Access to empty stack");
    return S[t--];
}
// ... (other functions omitted)
```

Hiệu năng và hạn chế

- Hiệu năng
 - Gọi n là số phần tử của ngăn xếp
 - Không gian sử dụng là $O(n)$
 - Mỗi thao tác thực hiện trong thời gian $O(1)$
- Hạn chế
 - Kích thước tối đa của ngăn xếp phải được chỉ định trước và không thể thay đổi
 - Cố push phần tử mới vào ngăn xếp đã đầy sẽ sinh ngoại lệ do cài đặt (implementation-specific exception)

Cài đặt ngăn xếp bởi DSLK

- Có thể cài đặt ngăn xếp bởi một DSLK đơn
- Phần tử đỉnh ngăn xếp được lưu ở nút đầu danh sách
- Không gian sử dụng là $O(n)$ và mỗi thao tác thực hiện trong thời gian $O(1)$

Kiểm tra biểu thức dấu ngoặc cân xứng

- Mỗi ngoặc mở “(“, “[“, “{“ phải được cặp với một ngoặc đóng “)“, “]“, “}“ tương ứng.
- Ví dụ
 - cân xứng: ()(()){([())}
 - không cân xứng: ((()(()){([())}
 - không cân xứng:)(()){([())}
 - không cân xứng: ({[]})
 - không cân xứng: (

Thuật toán

Algorithm ParenMatch(X, n):

Input: An array X of n tokens, each of which is either a grouping symbol, a variable, an arithmetic operator, or a number

Output: **true** if and only if all the grouping symbols in X match

Let S be an empty stack

for $i=0$ to $n-1$ **do**

if $X[i]$ is an opening grouping symbol **then**

$S.push(X[i])$

else if $X[i]$ is a closing grouping symbol **then**

if $S.isEmpty()$ **then**

return false {nothing to match with}

if $S.pop()$ does not match the type of $X[i]$ **then**

return false {wrong type}

if $S.isEmpty()$ **then**

return true {every symbol matched}

else

return false {some symbols were never matched}

Kiểm tra thẻ HTML cân xứng

- Mỗi thẻ mở `<name>` phải được cặp với một thẻ đóng `</name>` tương ứng

```
<body>
<center>
<h1> The Little Boat </h1>
</center>
<p> The storm tossed the little
boat like a cheap sneaker in an
old washing machine. The three
drunken fishermen were used to
such treatment, of course, but
not the tree salesman, who even as
a stowaway now felt that he
had overpaid for the voyage. </p>
<ol>
<li> Will the salesman die? </li>
<li> What color is the boat? </li>
<li> And what about Naomi? </li>
</ol>
</body>
```

The Little Boat

The storm tossed the little boat like a cheap sneaker in an old washing machine. The three drunken fishermen were used to such treatment, of course, but not the tree salesman, who even as a stowaway now felt that he had overpaid for the voyage.

1. Will the salesman die?
2. What color is the boat?
3. And what about Naomi?

Bài tập

1. Viết chương trình cài đặt ngăn xếp bằng mảng.
2. Viết chương trình cài đặt ngăn xếp bằng danh sách liên kết.
3. Với mỗi phép toán trong câu 1, 2 tính độ phức tạp.
4. Viết chương trình kiểm tra tính hợp lệ các cặp ngoặc () [] { } cho một chương trình C++.